

METSANURME KÜLA ARENGUKAVA

2017-2021

Sinisega täiendused külakoosolekul 28.04.2019

Metsanurme 2017

SISUKORD

Sissejuhatus

1. Küla üldine kirjeldus ja olukord

- 1.1. Küla asukoht
- 1.2 Ajalooline taust
- 1.3 Looduslikud olud
- 1.4 Majanduslikud olud, tööhõive
- 1.5 Tehniline ja sotsiaalne infrastruktuur
- 1.6 Elanike vanuseline ja sooline koosseis
- 1.7 Küla esindatus läbi MTÜ Metsanurme

2. Metsanurme küla probleemid ja vajadused

3. Arengueelised ja eesmärgid

- 3.1 Plussid ehk tugevused
- 3.2 Ideed, mida võiks teostada
- 3.3 Arengueesmärgid

4. Tegevuskava

- 4.1 Kultuur, sport ja vaba aeg
- 4.2 Haridus
- 4.3 Sotsiaaltöö ja tervishoid
- 4.4 Loodushoid ja heakord
- 4.5 Taristu, kommunaalmajandus
- 4.6 Turvalisus
- 4.7 Ettevõtlus
- 4.8 Arengukava seire

Lisad

Lisa 1 Metsanurme küla kaart

Lisa 2 Metsanurme - Üksnurme matkaraja kaart

Sissejuhatus

Metsanurme küla arengukava koostamine aastateks 2017-2021 toimus perioodil oktoober 2016 - aprill 2017.

2016. aasta oktoobris toimus arengukava koostamise protsessi avakoosolek, kus vaadati üle eelmise perioodi arengukava ja arutati eeloleva perioodi olulisemaid teemasid. Kõigil koosolekul osalejatel oli võimalus anda oma panus küla olukorra kaardistamisel: sõnastati probleemid ja vajadused ning toodi esile plussid ehk tugevused.

Järgmise arutelu toimus külaseltsi aktiivi kokkusaamisel veebruaris 2017, siis arutati täpsemat tegevuskava. Tegevuskava teemade puhul on aluseks võetud Saku valla arengukava ülesehitus. Määratletud on tegevuste sisu, võimalik täitmise aeg, potentsiaalsed rahastajad ja mõõdikud. Kokku osales arengukava koostamise protsessis ca 65 inimest. Arengukava projekti kirjalik vormistamine toimus varakevadel 2017. Metsanurme küla arengukava kiideti heaks küla üldkoosolekul 23. aprillil 2017. aastal.

1. Küla üldine kirjeldus ja olukord

1.1 Küla asukoht

Metsanurme küla asub Saku valla läänepiiril. Piiriks naabervalla Sauega on Keila jõgi, mille teisel kaldal asuvad Maidla ja Voore külad. Põhjanaanabriks Saku valla Üksnurme küla, idas Kajamaa ja Kasemetsa, lõunas Kiisa alevik. Küla idapiiril paikneb Tallinn-Pärnu raudtee ning Saku-Kiisa maantee. Tallinn-Rapla-Viljandi maanteeni on 4 km, vallakeskusesse Sakku 4 km, Tallinna 20 km, Haapsalu-Pärnu-Viljandi-Tartu-Peterburi maanteed ühendav Tallinna ringtee asub 8 km kaugusel Metsanurmest. Asend Harju maakonnas on keskne ja kergesti ligipääsetav.

Joonis 1 Küla asend Saku valla kaardil

1.2 Ajalooline taust.

Ajalooliselt hajaküla, kuuludes Üksnurme mõisa valdustesse. Metsanurmet läbis 19. sajandil Tallinn-Pärnu talvetee, küla territooriumil paiknesid 2 vesiveskit, 2 kõrtsi ja tellisetehas. Kõigi nende asukohta tähistavad matkarajal olevad viidad ja infotahvlid. 20. sajandi 30-ndatel aastatel asutati külla asundustalusid, milles valdavalt elavad tollaste omanike järeltulijad tänaseni. Küla põlistaluks on Rehemetsa, mille maadel paikneb Metsanurme külakeskus. Taludest ja metsamaadest ülejäänud aladel paiknevad 20. saj. II poolel rajatud 20 aiandusühistut ning viimastel aastatel rajatud 3 uusasumit.

(Metsanurme küla kaart LISA 1). Metsanurme küla ajalugu kajastub MTÜ Metsanurme poolt välja antud raamatutes „Tundmatu küla Üksnurme“ ja „Üksnurme mõis ja tema külad“, autoriteks Ülo ja Alo Sirp Metsanurmest. Viimane on huvilistele müügil külakeskuses.

1.3 Looduslikud olud

Metsanurme külas on valdavaks metsamaastikud (nii era- kui riigimets). Läänepoolses osas asuvad looduslikud ja kultuursed jõeluhad ning niidud. Kaitse alla on võetud Aasu maauksusel asuvad suure ümbermõõduga kuusk ja mänd. Metsamaastikku ja jõeäärseid luhti läbib Metsanurme-Üksnurme loodus- ja ajalooline matkarada

1.4 Majanduslikud olud, tööhõive

Külas asub üks elatustaluna tegutsev talu. Ülejäänud majapidamistes (endistes taludes) tegeletakse peamiselt metsanduse, aianduse ja vähesel määral mesindusega. Nõukogude perioodil rajatud aiandusühistustest on ca 50% ümber ehitatud aastaringseks elamiseks sobivateks majadeks. Kolmas elamutüüp on uuselamud kinnisvaraarendusprojektide kaudu, suuremad neist Kuldkinga ja Rehemetsa III, milles on moodustatud omaette mittetulundusühingud, mis kuuluvad Metsanurme MTÜ liikmeskonda. Enamus tööealisest elanikkonnast leiab rakendust Tallinnas ja Sakus. Kohapealne tööhõive on minimaalne. Side- ja internetiühendus on soodustanud ka kaugtöö võimalusi.

1.5 Tehniline ja sotsiaalne infrastruktuur

Lähedalasuvatest teedest (kirjeldatud p 1) hoolimata ei sõida külasse ükski ühistranspordivahend, rongi- ja bussipeatused asuvad Kasemetsa külas (Saku-Kiisa maanteel), Metsanurme külast 1,5-2 km kaugusel. Alates 2010. aastast käib külas 3 x päevas koolibuss Saku suunalt Kuresoo teeni, läbib Kuresoo ringtee. 2014. aasta lõpus rajati Kasemetsa teega paralleelselt 3 km ulatuses kergliiklustee, millest tänavavalgustusega osa on 800m (Rehemetsa tee otsani). Külla sissesõit Kiisa suunalt on kitsas, tee lookleb aiandusühistute vahel ning talvel on kohati halvasti läbitav.

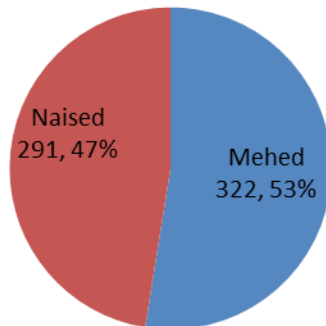
Pakutav internetiühendus põhineb vaid õhu kaudu levivatel ühendustel (erinevad teenusepakkujad). Küla peamagistraali, Kasemetsa tee äärde on paigaldatud valguskaabel kuid selle külge ei ole loodud püsiühendusi. Mobiilileviga võib rahul olla. Lähim kool on Saku Gümnaasium (5 km), samuti paiknevad Sakus lasteaiad, raamatukogu ja eakate päevakeskus. Ka apteegi ja perearsti teenuseid saab vallakeskusest Sakust, 2016. aastast on avatud ka apteek Kiisal. Sakku ja Kiisale kohalejõudmiseks on ainus transpordiviis isiklik auto, Sakku ka vastavalt graafikule koolibuss.

1.6 Elanike vanuseline ja sooline koosseis

Metsanurme oma 613 elanikuga (seisuga 01.04.2017; neist mehi 322, naisi 291) on alates märstist 2014 elanike arvult Saku valla suurim küla (joonis 2). [Seisuga 1. aprill 2019 kokku 713 \(M 378, N 334\)](#)

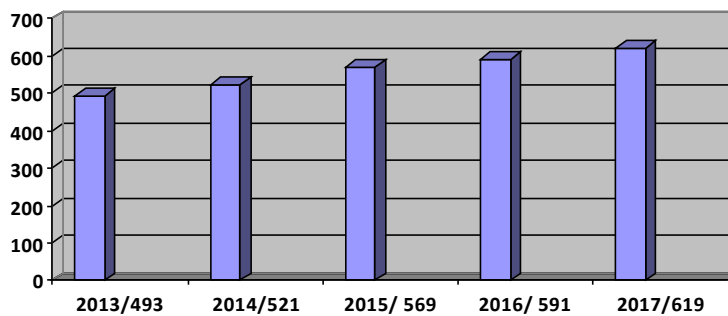
Metsanurme küla on vallas ka kõige enam kasvanud – elanike arvu kasvu viimase 5 aasta jooksul näitab joonis 3. Külas paiknevate aiandusühistute tõttu lisandub suveperioodil (mai-september) püsielanikele hulgaliselt hooajalisi elanikke. Põlisisukate, suveelanike ja uusasukate vahel on tänu MTÜ tegevusele olnud hea koostöö ja on välja kujunenud tugev külakogukond.

Naiste ja meeste arv ja osakaal elanikest

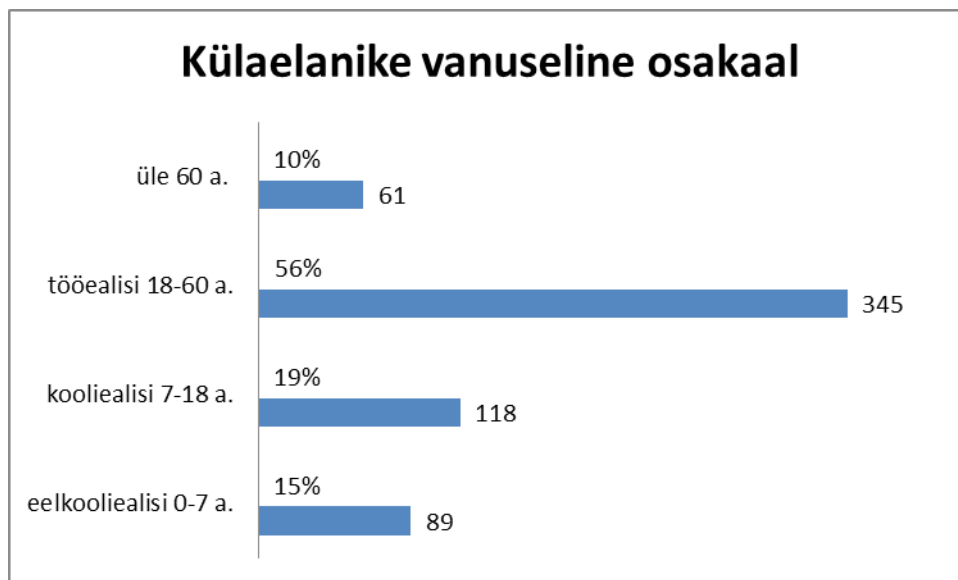
Joonis 2 Külaelanike arv ja sooline osakaal

Külaelanike arvu muutus aastatel 2013-2017 seisuga 01. jaanuar

Joonis 3 Külaelanike arvu muutus aastatel 2013-2017 (iga-aastase seisuga 01. jaanuar)

Vanuseliselt jaotub elanikkond erinevate vanusegruppide vahel, kõige enam on tööealist elanikkonda (kajastub joonisel 4).

Joonis 4 Külaelanike vanuseline osakaal

1.7 Küla esindatus läbi MTÜ Metsanurme

Metsanurme külaelanikke ühendab ja esindab Mittetulundusühing Metsanurme, mis on asutatud 10.09.1997. a. MTÜ tegevust juhib 5-liikmeline juhatus, igapäevast tegevust korraldab teenuse osutamise lepingu alusel alates 01.09.2010 MTÜ tegevjuht. MTÜ esimestel tegutsemisaastatel korraldati üldist külaelu: heakorrapäevad, asjaajamised Saku vallaga, aktiivsusele ärgitamine, oma sümboolika loomine, küla ajaloolise nime taastamine. Seejärel käivitati suuremad projektid - Rehemetsa talu vana rehehoone taastamine külakeskuseks, matkaraja ja koduloomuuseumi loomine, koduloo uurimine ja kirjastamine. Metsanurme külakeskuse kompleks hõlmab mitmeid erinevaid objekte: külakeskuse peahoone ehk Rehehoone (60 inimest mahutav kaminasaal; muuseumiruum; MTÜ kontor ja 25 inimest mahutav II korruse seminariruum); külakiik; mänguväljak, lipuväljak, vabaõhulava (60 m²); WC ja dušimaja; vanade põllutööriistade väliekspositsioon; Rehvimaja (tulevane loodusinfokeskus); Metsanurme-Üksnurme ajaloo-ja loodusõpperada (8,5 km). Tänapäevaks on MTÜ Metsanurme kasvanud organisatsiooniks, kes tegeleb mitme erineva valdkonnaga:

- külaelu korraldus, koostöö Saku valla ja teiste küladega
- arenguplaanide koostamine ja elluviimine
- külakeskuse kompleksi haldamine ja arendamine

- heakorratalgute, kultuuriürituste jm sündmuste korraldamine
- loodusmatkade korraldamine ja maaturism
- osalemine külaliikumises Kodukant ja MTÜ Kodukant Harjumaa töös
- aktiivne osalemine külaelu ülevallalistel, maakondlikel ja vabariiklikel üritustel
- koostöö- ja sõprussidemed Soome sõprusvalla Liperi Kodulooseltsiga
- MTÜ Metsanurme on MTÜ Kodukant Harjumaa liige alates 1999. aastast ja MTÜ Eesti Maaturism liige alates 2016. aastast.

Külakeskuse kompleks võimaldab pakkuda ka mitmeid teenuseid, nt ruumide renti, matkade läbiviimist, sündmuskorraldust jmt. MTÜ Metsanurme liikmeskond 2017 aastal on 30 üksikliiget ja 3 juriidilist isikut: MTÜ Kuldkinga ja Rehemetsa III Haldus MTÜ ja AÜ Meie Aed II.

MTÜ-l Metsanurme on sõlmitud avalike teenuste osutamise leping Saku vallavalitsusega (külakeskuse ja külaplatsi avalikuks kasutamiseks võimaldamine) ja kolmepoolne leping RMK ja Saku vallaga matkaraja haldamiseks, hooldamiseks ja täiendavate investeeringute tegemiseks.

2. Metsanurme küla probleemid ja vajadused

Vajadused ja puudused:

- Pole ühistransporti
- Puudub ühisveevärk
- Puudub pood
- Kasemetsa tee pole täies mahus kõvakattega
- Puuduv valgustus kergliiklustee ääres alates Rehemetsa teest
- Kuivendussüsteem (kraavid) hooldamata
- Küla siseste teede halb olukord: Rehemetsa tee, Metsavahi tee, Annekese tee, Kuresoo põik
- Vajadus kattega spordiplatsi järele (noortele sobivateks tegevusteks)

Lisaks eelnevatele: puudub laste päevahoid, tuletõrje veevõtukohtad ei vasta nõuetele, kruusateed tolmuavad, teede nimed Regio kaartidel valed (Delfi kaardil, Google maps kaardil puudub Rehemetsa tee ning Kasemetsa tee lõik alates Rehemetsa teest Kasemetsa-Kiisa maanteeeni), koolibuss ei teeninda kogu küla.

3. Arengueelised ja eesmärgid

3.1 Plussid ehk tugevused

Hea asukoht, puhas loodus; osaliselt turvaline liikluskorraldus tänu kergliiklusteele ja selle valgustatud osale ning kiiruspiirangutele; sportimisvõimalused (sh võrkpall, liikumine kergliiklusteel ja matkarajal, lauatennis); ühistalgud; vahvad naabrid, toredad inimesed; oma matkarada; hea prügiveo korraldus; vaikne; hea talvine teehooldus; mõnus külakeskus ja toredad üritused; ürituste kajastamine internetis ja kodulehel ja Saku Sõnumites; looduse kiriku (püha tammesalu) olemasolu; Tallinna lähedus; rahuldav rongiühendus; rahvastiku loomulik kooslus (erinevate vanusegruppide esindatus); hea elukeskkond; aktiivsed inimesed.

3.2 Ideed, mida võiks teostada

Jõe äärde liivaga ujumiskoht; suusarada talvel; huvitavate inimestega kohtumised; noortele kattega spordiväljak.

3.3 Arengueesmärgid

Metsanurme küla on järgneva viie aasta jooksul jätkuvalt elujõuline, tasakaalustatud vanuselise koosseisuga kogukond, kus on loodud igakülgsed elamisväärsed tingimused.

Vastavalt tegevuskavale on peamised eesmärgid:

- külas toimuvad erinevad kultuuri ja vaba aja sündmused, kuhu on kaasatud kohalik elanikkond;
- haridus on kättesaadav alates eelkooliealistest kuni täiskasvanuteni; võimalikult palju on selleks loodud kohepealseid võimalusi (lastehoid, koolibussi teenus, koolituskursused);
- sotsiaalhoolekanne toimib nii valla tasandil kui ka kogukonnasiseselt- märgatakse ja aidatakse abivajajaid; elanikud on oma ja teiste tervisest hoolivad;
- hoitakse koduümbruse loodust, väärtustatakse keskkonnateadlikkust;
- koostöös taristu omanikega (maanteamet, omavalitsus, maaomanikud) on loodud normaalsed ja turvalised tingimused liiklemiseks ja elamiseks;
- turvalisus on kõigi külaelanike koostöös saavutatud olukord; suhtutakse heaperemehelikult nii isiklikku kui ühisvarasse, märgatakse ja teavitatakse probleemidest;
- laienenud on ettevõtlus, kohalikud inimesed pakuvad kohalikke teenuseid.

Metsanurme on mõnus, turvaline ja hooliva kogukonnaga küla kohalikele elanikele ning tuntud ja tunnustatud oma tegevuste ja saavutuste poolest ka laiemale üldsusele.

4. Tegevuskava

4.1 Kultuur, sport, vaba aeg

tegevus	aeg	rahastaja	Mõõdik/ tulemus 2018
Üritused, peod, tähtpäevade tähistamised kogu perele	pidev	osalejad, MTÜ, MTT*	kordade, osalejate arv 16 avalikku sündmust ja 4 matka
Kultuuriturism- ise reisimine, külaliste vastuvõtmine	pidev	osalejad, MTÜ, ettevõtjad	kordade, osalejate arv ühisreis Gotlandile
Külaelu ja sündmuste propageerimine	pidev		meediakajastuste arv, reklaam
Lasteetendused	vähemalt 1 x aastas	osalejad	kordade, osalejate arv 0
Sportimisvõimaluste laiendamine: palliplatsi juurde sportimisvahendid; terviserada		MTÜ, MTT, KOP*	olemasolevad vahendid 0
Sportivõistluste korraldamine (jalgratas, rulluisud, male jne)	pidev	osalejad, MTÜ, toetajad	kordade, osalejate arv puudusid algatajad
Metsanurme ajalehe väljaandmine seoses MTÜ 20. aastapäevaga	2017	MTÜ	Eksemplaride arv- 300

4.2 Haridus (kättesaadavus, lasteaed, üldharidus, täiskasvanukoolitus)

tegevus	aeg	rahastaja	mõõdik
Lastehoid		Ettevõtlus, projektid	kohtade arv
Koolibuss läbib kogu küla		Saku vald	olemasolu
Käsitöökursused		Osalejad, projektid	osalejate, teemade arv
Täiskasvanukoolitus (loodushoid, küla ajalugu, keskkonnavaldkond jne)	pidev	Osalejad, MTÜ, MTT, projektid	osalejate, teemade arv

4.3 Sotsiaaltöö ja tervishoid

tegevus	aeg	rahastaja	mõõdik
Koduõe teenus (nt 1x nädalas)	tellimisel	Saku vald	abisaajate arv
Arsti juurde pääsemine	pidev	Ühistranspordi korraldaja, klient	olemasolu
Tervise alased loengud	pidev	Osaleja, MTT	teemade, osalejate arv
Sotsiaaltöötaja abi vanuritele	pidev	Saku vald	abi saanute arv
Ohutuskoolitus külaelanikele	kord aastas	MTT, projektid	osalenute arv

4.4. Loodushoid ja heakord

tegevus	aeg	rahastaja	mõõdik
Teeääred ja hekid korda	pidev	maaomanik	korrastatud ala
Ujumiskoha korrashoid	pidev	vabatahtlik töö, RMK, MTT	avatud pääs jõe, heakorrastatud ujumiskoht

			viidud koorem liiva ujumiskohta, aastaga on vesi selle kõik ära uhunud
Rehvimaja lõplik valmimine ja kujundamine loodusinfo keskuseks	2017	MTÜ, RMK	külastajate arv 20.augustil 2018 avati Rajamajana metsapäeva raames, EV100 kingitusplaat

4.5 Taristu, kommunaalmajandus

tegevus	aeg	rahastaja	mõõdik
Tänavavalgustus kergliiklusteele	2017-2021	Saku vald, Maanteeamet	olemasolu
Ühisveevärk ja kanalisatsioon	2017-2021	Saku vald, projektid, omanikud	olemasolu
Asulasisesed teed tolmuwabaks		Saku vald	olemasolu
Küla kaart tee äärde	2017-2018	MTT, KOP, MTÜ	Paigaldatud aprillis 2019
Kasemetsa tee kõvakatte alla kogu küla ulatuses	2017-2021	Saku vald, maanteeamet	olemasolu
Äravoolukraavide korrashoid	pidev	Maa omanikud (Maanteeamet, Saku vald, eraomanikud)	Sade- ja pinnavete äravool
Rongide peatumine Kasemetsa jaamas		Elron	Sobiv sõidugraafik
Rattahoidikud Kasemetsa jaama ja külakeskusesse	2017-2018	MTÜ, MTT, Saku vald,	Lukustatav rattaparkla Kasemetsa jaamas, külamaja juures rattahoidik
Ühistransport, mis läbib kogu küla (Kasemetsa tee)		Ühistranspordi korraldaja	Sobiva graafikuga liiklus

4.6 Turvalisus

tegevus	aeg	rahastaja	mõõdik
Naabrivalve piirkondade loomine ja koolitus	pidev	MTÜ Eesti Naabrivalve, osalejate vabatahtlik töö	Piirkondade arv, vähehenud kuritegevus asutati Rehemetsa tee Naabrivalve sektor
Aastaringne ligipääs elamutele (politsei, päästeamet)	pidev	Tee omanik, Saku vald	olemasolu
Küla kaardi olemasolu (õiged	2017-2018	MTÜ, Saku vald	Olemasolu

täna- ja kohanimed)			paberil, internetis, küla piiril
Viitade, siltide olemasolu	pidev	Kinnistute omanikud, Saku vald, MTÜ	Objektid on kergesti leitavad
Korrastatud ja kaardistatud tuletõrje veevõtukohtad		Kinnistute omanikud, Saku vald, vabatahtlikud päästjad	Piisaval hulgal, toimivad; elanikud ja päästjad teavad nende asukohti
Toimiv infovahetus külaelanike hulgas: teadete edastamiseks kasutatavad elektroonilised vahendid on maksimaalselt kasutatud: e-posti nimekirjad, Facebook, koduleht	pidev	Vabatahtlik töö, MTÜ	Info liikumine tagatud Kuulutustahvlitel, küla e-posti loendis, kodulehel, FB lehel

4.7 Ettevõtlus

tegevus	aeg	rahastaja	mõõdik
Külapood		Eraettevõtja, ettevõtlustoetused	Olemasolu planeeritud
Lastehoid		Ettevõtja, klient	Kohtade arv
Söögikoht		Ettevõtja, ettevõtlustoetused	Olemasolu planeeritud
Võimalus: ühistransport külast Sakku (linna)		Ettevõtja	olemasolu
Müügipäevad: kirbukas, käsitöö näitus-müügid, laadad jmt	pidev	Vabatahtlik töö, MTÜ	Kordade arv, osalejate arv
Sise- ja välituristide teenindamine (külastusteenused, matkad, toitlustus)	pidev	MTÜ, kliendid	Külastajate arv aastal 2018 külastas külamaja 4057 inimest
„Töøbörs“ külas: infotahvil, kodulehel vajadused ja pakkumised	pidev	Vabatahtlik töö	olemasolu

* MTT- Saku valla Mittetulundustegevuste toetusfond

* KOP – Kohaliku Omaalgatuse Programm

4.8 Arengukava seire

Arengukava täitmist jälgib ja korraldab MTÜ Metsanurme. Arengukava täitmine, vajadusel muudatuste, täienduste ja paranduste tegemine toimub vähemalt üks kord aastas Metsanurme küla üldkoosolekul. Muudatuste, paranduste ja täienduste tegemiseks on õigus kõigil Metsanurme küla elanikel. Metsanurme küla arengukavast ning selle muudatustest teavitatakse ka Saku Vallavalitsust.